

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer

134574

(2016-10-00628)

ONDERWERP: Gele Rijders Plein

Voorstel

- 1) Kennis te nemen van het Inspiratieboek "Plein zoekt Smoel!", de scenariostudie van RJ Kokke en de door de Raad vastgestelde visie op het Gele Rijders Plein 2011
- 2) In te stemmen met de Planuitwerking Gele Rijders Plein 2017 en daarmee:
 - a) in te stemmen met het plan om de reuring aan de westzijde van het plein te versterken door de fontein op te knappen en nieuwe betekenis te geven en een ijsbaan in de fontein mogelijk te maken indien hiertoe de exploitatie rond is.
 - b) in te stemmen met het plan om de oostzijde van het plein te transformeren naar een luwteplek in de vorm van een sfeervol intiem plein waar het prettig wonen, werken en verblijven is door het plein te vergroenen en her in te richten.
 - c) in te stemmen met het verwijderen van de pergola en het doen van nader onderzoek naar (bebouwing als) roomdivider.
 - d) in te stemmen met de projectbegroting.
- 3) Een bedrag van maximaal € 500.000,= uit de bestemmingsreserve BGB te beschikbaar te stellen voor het Gele Rijdersplein
- 4) Akkoord te gaan met bijgaande begrotingswijziging

Inleiding

Binnensteden zijn het kloppend hart van de stad. Daar wordt gewerkt, gewinkeld, gewoond, we gaan er uit en we ontmoeten elkaar. Het lijkt zo vanzelfsprekend, een centrum vol beleving. Toch staan binnensteden onder druk. Waar tot voor kort de recreatieve winkelfunctie dominant was in de binnenstad, werken we in Arnhem aan de transformatie van "place to buy" naar "place to meet". Deze koers is in 2015 ingezet met de nota "De Arnhemse Binnenstad 2015".

De rode lopers naar het kernwinkelgebied verlangen een aanpak die moet voorkomen dat het kernwinkelgebied de aansluiting op de omgeving verliest. Juist in die aanloopgebieden pakt de gemeente een rol. Dit betekent dat we in Arnhem toewerken naar een compacter kernwinkelgebied en ruimte bieden voor nieuwe concepten en functies buiten het kernwinkelgebied. We zoeken daarbij naar functies die de

attractiviteit van de binnenstad vergroten en een kwalitatieve toevoeging bieden aan de functie van het gebied.

Deze koers op de Arnhemse Binnenstad bevestigt de in 2011 vastgestelde visie op het Gele Rijders Plein waarin als doel werd gesteld: "Het Gele Rijders Plein moet op termijn weer een vitale plek worden in de binnenstad. We zetten een koers in die naar onze overtuiging er stap voor stap voor kan zorgen dat het op en aan het Gele Rijders Plein goed wonen, werken en verblijven wordt."

Desalniettemin vraagt de verdere ontwikkeling van het gebied een impuls, de leegstand is nog groot en initiatieven als de realisatie van een Mercado markthal en de herbouw van de HBS met woningen en ambachtelijk invulling in de plint zijn ter ziele gegaan. Actiever ingrijpen in openbare ruimte, faciliteren van transformaties naar wonen danwel nieuwe economische functies is derhalve noodzakelijk.

In 2016 lijkt momentum te ontstaan. Partijen in de stad pakken initiatief en zijn bereid mede te investeren. De Arnhemse binnenstad heeft de wind weer in de zeilen en als gemeente blijven we investeren in de openbare ruimte, in ruimtelijke en infrastructurele projecten.

Op basis van initiatief uit de stad heeft het college op 13 december 2016 besloten om voor de planuitwerking met betrokkenen 4 maanden uit te trekken. Tegelijkertijd is per 1 maart 2017 invulling gegeven aan het autovrij maken van het Gele Rijders Plein. Op weg naar een definitieve invulling van het plein is het tijdelijk ingericht als verblijfplaats met bomen, banken en speelaanleidingen en is de capaciteit van het fiets- en scooterparkeren vergroot. Hierbij is rekening gehouden met evenementen die nog gaan komen.

Deze nota geeft een weergave van de planuitwerking in de afgelopen 4 maanden

Beoogd effect

Het Gele Rijders Plein een nieuwe toekomst geven door de reuring aan de westzijde van het plein te versterken en aan de oostzijde van het plein transformatie te faciliteren naar een luwteplek in de vorm van een sfeervol intiem plein waar het prettig wonen, werken en verblijven is.

Argumenten

1. Inspiratieboek, Scenariostudie en vastgestelde Visie Gele Rijders Plein 2011

Deze nota geeft een weergave van de planuitwerking in de afgelopen 4 maanden. Naast inspiratie uit eerdere jaren waar al veel gesproken is over het plein, is op 25 maart en 27 maart een meet up geweest met bezoekers, bewoners en ondernemers. Parallel aan het ophalen van inspiratie uit de stad is een scenariostudie uitgevoerd. Samen met de vastgestelde visie Gele Rijders Plein 2011 vormt dit de basis voor de planuitwerking Gele Rijders Plein 2017.

2. Planuitwerking Gele Rijders Plein 2017

a) Het gebied aan de kant van het Willemsplein is het dynamische deel van het plein. Met functies als Stan en Co, Mam's, Perplex en Workstation zien we dat deze plek een andere dynamischere activiteit kent dan het luwere deel van het plein. Hier ligt ook een belangrijke entree van de binnenstad vanaf het Willemsplein via de Janspoort die onvoldoende kwaliteit heeft.

De fontein biedt een basis voor dynamiek en is in de zomerperiode ook een gewaardeerde plek, maar heeft een jaarronde functie nodig. Indien financieel haalbaar (investering en exploitatie) is het mogelijk om een

schaatsbaan te realiseren voor het winterseizoen. Het beeld van Tajiri verdient veel meer aandacht en valt nu weg tegen de achtergrond van de pergola waar door de waardering beperkt is.

Een jaarronde functie is ook nodig omdat dit deel van het plein een belangrijke functie heeft als rode loper naar de binnenstad en een schakelpunt is tussen Zypsepoort, Willemsplein en Janspoort. Een modernisering en upgradering van functionaliteit is daarom ook nodig.

b) Het gebied van Gele RijdersPlein en Looierstraat is een gebied dat in een transformatie zit van leegstaande winkels naar een woon-/werkgebied in relatieve luwte aan de rand van het kernwinkelgebied. Het plein met haar mooie bomen kan daarmee het centrum worden van een prettig verblijfgebied in een woonomgeving in plaats van een winkelgebied. Er is veel vraag naar wonen in de binnenstad, de trek naar binnensteden is overal te zien, zowel bij alleenstaanden als bij gezinnen. Dat vraagt ook om kwaliteit in de openbare ruimte.

Door het opheffen van de parkeerfunctie op het plein en de tijdelijke inrichting ontstaat al een sfeer die meer uitnodigt om te verblijven en waar ook ruimte is voor ontmoeten. De omgeving verandert al en wonen krijgt steeds meer aandeel in dit gebied. De eerste aanvragen voor transformaties van winkelpanden naar woningen liggen er al, wat bevestigt dat ook de markt ziet dat dit gebied kansen biedt voor wonen.

c) De pergola vormt de scheiding tussen de twee pleindelen. Deze heeft in feite nooit gefunctioneerd. Het is een unheimische plek in de stad geworden, waar niemand zich graag ophoudt. Maar die wel als roomdivider werkt tussen de pleindelen. De meest gehoorde opmerking is dat de pergola ook in gerestaureerde vorm geen enkele betekenis zal geven aan het gebied en daarmee is het ook in onze optiek noodzakelijk om de pergola te verwijderen en studie te verrichten naar een roomdivider die recht doet aan het functioneren van het gebied. Om goed te kunnen voelen wat de ruimtes nodig hebben is een onderzoek ter plaatse nodig om in de tijdelijkheid te kunnen voelen wat werkt en wat niet werkt.

3 en 4. Financiële gevolgen

Zie paragraaf financiën.

Kanttekeningen

2. Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed

De fontein en pergola zijn aangewezen als rijksmonument. Gedurende het onderzoeksproces van de afgelopen maanden is overleg geweest met de rijksdienst voor cultureel erfgoed (RCE). De RCE heeft aangegeven de wens te begrijpen om het monument nieuwe betekenis te geven. De RCE geeft in een eerste ambtelijk overleg aan dat de Akufontein uniek is voor Nederland. Uniek als voorbeeld van een inrichting van een stadsplein uit de wederopbouwperiode en als een van de weinige voorbeelden van een integraal ontworpen plein uit deze periode. De fontein staat symbool voor het denken over gemeenschapszin tijdens de wederopbouw in het algemeen. Fontein en pleininrichting zijn een uitdrukking van de eigentijdse ideeën over modernistische bouwkunst qua opzet en vormgeving. Van belang is het samenspel van architectonische en sculpturale elementen. Er bestaat een onlosmakende samenhang tussen fontein inclusief terras met opstallen en het kunstwerk van Tajiri. Er is een nagenoeg gaaf gebleven visuele relatie tussen de fontein en de bebouwing rondom het Gele Rijdersplein. Er zou gestreefd moeten worden naar zoveel mogelijk behoud van authentiek materiaal. Aanpassingen zijn daarmee slechts zeer beperkt mogelijk zijn. Er is nog geen formeel advies van de RCE, maar de verwachting is dat bij adviesaanvraag de RCE niet

positief zal adviseren, omdat het monument teveel wordt aangetast. Technisch betekent dit dat de RCE bezwaar kan maken tegen het besluit van de gemeente tot aanpassing van de fontein en het verwijderen van de pergola.

2d. Marktinvesteringen

Indien er geen externe partijen gevonden worden die bereid zijn mee te investeren in de aanleg en de exploitatie van de ijsbaan op zich te nemen (en daarmee dus de marktinvesteringen van €233.000 niet tot stand komt) dan wordt de ijsbaan niet aangelegd.

2d. Provinciale bijdrage

In de investeringsagenda Arnhem Nijmegen is door de Provincie Gelderland ten behoeve van de Bruisende Binnensteden een reservering opgenomen binnen het programma Steengoed Benutten van €1 miljoen euro voor het Gele Rijders Plein. Er bestaat evenwel de mogelijkheid dat deze bijdrage toch niet komt. Indien

deze subsidie niet (of niet volledig) komt, kunnen wij geen uitvoering geven aan dit plan en zullen wij u informeren over de ontstane situatie en mogelijke alternatieven.

Financiën

Kostenopstelling:

Renovatie Fontein	€ 500.000
Ijsbaan in fontein	€ 500.000
Vergroenen en inrichten plein	€ 200.000
Sloop pergola en afbreken muurtjes	€ 25.000
Nader onderzoek inclusief tijdelijke invulling	€ 200.000
Halfverdiept fietsparkeren	€ 400.000
<i>Totaal:</i>	<i>€1.825.000</i>

Dekking:

Bijdrage Provincie (Steengoed Benutten)	€ 912.000
Reservering fonteinonderhoud	€ 80.000
Reservering fietsenstalling mobiliteit	€ 100.000
Bestemmingsreserve BGB	€ 500.000
Marktinvesteringen	€ 233.000
<i>Totaal:</i>	<i>€1.825.000</i>

De kosten voor het plan voor het Gele Rijders Plein bedragen €1,8 miljoen euro. Hierin is €500.000 opgenomen om de fontein in de winterperiode te laten functioneren als ijsbaan. Voorwaarde hiervoor is dat dit ook geëxploiteerd kan en gaat worden door externe partijen en deze partijen ook bereid zijn om bij te dragen in de investering. Voor het overige bevatten de investeringen bedragen voor de sloop van de pergola en het herinrichten van het plein met meer groen en een vriendelijker fietsverbinding.

Voor het onderzoek naar de invulling van de roomdivider en het tijdelijk invullen zijn plankosten opgenomen. Voor de definitieve invulling is in ieder geval rekening gehouden met het halfondergronds realiseren van de

fietsenstalling. Voor het overige wordt ervan uitgegaan dat de invulling zichzelf kan dekken, doordat hier bijvoorbeeld bebouwing met een opbrengst komt.

Ter dekking van de kosten worden meerdere bronnen aangewend.

De provincie heeft bij het ondertekenen van de investeringsagenda Arnhem-Nijmegen aangegeven in het programma Steengoed benutten een bedrag te reserveren van maximaal 1 miljoen euro voor het Gele Rijders Plein waarbij het programma Steengoed Maximaal 50% van de kosten dekt. Om die reden is in de dekkingsvoorstellen rekening gehouden met een bedrag van 912.000 (=50% van de kosten).

Er wordt voorgesteld een bedrag van €500.000 euro beschikbaar te stellen uit de bestemmingsreserve Buiten Gewoon Beter. Dit budget is hier beschikbaar omdat dit overblijft bij het project Buiten Gewoon Beter in Malburgen dat financieel en inhoudelijk is afgerond. Indien blijkt dat er andere dekking mogelijk is (bijvoorbeeld uit grondopbrengsten), dan wordt dit in mindering gebracht op de bijdrage uit BGB

Reeds in de begroting beschikbaar zijn: Een bedrag van €80.000 euro gereserveerd in de begroting voor onderhoud van de fontein en een bedrag van €100.000 uit het bestaande investeringskrediet voor Verkeersinfrastructuur en bestemd voor de realisatie van de fietsenstalling.

Ook wordt uit de markt een bedrag van €233.000 verwacht. Hiervoor zijn partijen in beeld die tegenover de eenmalige investering dan ook de mogelijkheid van exploitatie op zich willen nemen.

Alleen de bijdrage van 1 ton voor het investeringskrediet voor Verkeersinfrastructuur is reeds opgenomen in de begroting. Voor zover het baten en lasten in 2017 betreft wordt dit opgenomen in bijgaande begrotingswijziging; voor zover het baten en lasten in 2018 betreft wordt dit opgenomen in de Meerjaren Programma Begroting 2018-2020.

Uitvoering

Uitvoering zal plaatsvinden na besluitvorming.

Communicatie

Naast inspiratie uit eerdere jaren waar al veel gesproken is over het plein, is op 25 maart en 27 maart een meet up geweest met bezoekers, bewoners en ondernemers. Dit is vastgelegd in het bijgevoegde inspiratieboek.

Over dit besluit zijn betrokkenen persoonlijk geïnformeerd (initiatiefnemer, erven, RCE etc.) en is een persbericht worden opgesteld.

Bijlagen

- 1) Planuitwerking Gele Rijders Plein 2017
- 2) Inspiratieboek "Plein zoekt Smoel!"
- 3) Scenariostudie van RJ Kokke
- 4) De door de raad vastgestelde visie op het Gele Rijders Plein
- 5) Begrotingswijziging

Stukken voor gemeenteraad

- 1) Planuitwerking Gele Rijders Plein 2017
- 2) Inspiratieboek "Plein zoekt Smoel!"
- 3) Scenariostudie van RJ Kokke
- 4) De door de raad vastgestelde visie op het Gele Rijders Plein
- 5) Begrotingswijziging

Ter inzage stukken voor gemeenteraad

n.v.t.

Besluit van

Zaaknummer

134574

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 11 april 2017, Cluster Strategie, Control en Ontwikkeling nummer: 134574;

besluit:

1) Kennis te nemen van het Inspiratieboek "Plein zoekt Smoel!", de scenariostudie van RJ Kokke en de door de Raad vastgestelde visie op het Gele Rijders Plein 2011

2) In te stemmen met de Planuitwerking Gele Rijders Plein 2017 en daarmee:

a) in te stemmen met het plan om de reuring aan de westzijde van het plein te versterken door de fontein op te knappen en nieuwe betekenis te geven en een ijsbaan in de fontein mogelijk te maken indien hiertoe de exploitatie rond is.

b) in te stemmen met het plan om de oostzijde van het plein te transformeren naar een luwteplek in de vorm van een sfeervol intiem plein waar het prettig wonen, werken en verblijven is door het plein te vergroenen en her in te richten.

c) in te stemmen met het verwijderen van de pergola en het doen van nader onderzoek naar (bebouwing als) roomdivider.

d) in te stemmen met de projectbegroting.

3) Een bedrag van maximaal € 500.000,= uit de bestemmingsreserve BGB te beschikbaar te stellen voor het Gele Rijdersplein

4) Akkoord te gaan met bijgaande begrotingswijziging

De griffier,

De voorzitter,